

А.Майновой», охарактеризованы формы организации обучения, которые дали наилучший эффект.

Профессиональная подготовка, лекция, практическое занятие, управленческое решение, учет, расходы.

Deals with issues of training and conduct training sessions on discipline «Management Accounting» for example, Bobrovytsya College of Economics and Management behalf of property A.Majnova characterized forms of training, which gave the best effect.

Training, lecture, practical training, management decisions, accounting, expenses.

УДК 378(371.38):372.891

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У САМОСТІЙНІЙ РОБОТІ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ КУРСУ ІСТОРИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

В.О. Хвіст, кандидат історичних наук

Розкрито новітні технології навчання та їх впровадження у викладанні історичних дисциплін для студентів усіх спеціальностей аграрних університетів при виконанні різних форм самостійної роботи.

Ключові слова: *особистість, освіта, самостійна робота студентів, інноваційні педагогічні технології, історичні дисципліни.*

Постановка проблеми в загальному вигляді. Модернізація української освіти передбачає підготовку кваліфікованих, компетентних фахівців на рівні світових стандартів, соціально й професійно мобільних, конкурентоспроможних на вітчизняному, європейському і світовому ринках праці. Гармонійно розвинена особистість має стати головною метою і змістом всієї системи освіти.

В контексті тривалих реформувань відбувається перехід освіти до якісно нового стану, оскільки інновації в освіті вважаються процесом творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій.

Актуальність використання інноваційних технологій в навчальному процесі очевидна і відноситься до пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку освіти і науки в цілому [7]. Адже створення ефективних засобів функціонування вітчизняної системи вищої освіти є необхідною умовою якісної професійної підготовки майбутніх фахівців.

Метою статті є аналіз інноваційних технологій навчання та їх впровадження у викладанні історичних дисциплін для студентів усіх спеціальностей аграрних університетів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останнім часом з'явилися чисельні розвідки в напрямку впровадження новітніх (інноваційних) технологій навчання в різних формах навчальної роботи студента. Науковці розкривають, порівнюють та аналізують старі й нові методики, обмінюються міжнародним досвідом, діляться власним баченням та практичним досвідом на прикладі різних дисциплін. Їх дослідження присвячені різним аспектам даного питання, тому дають можливість зрозуміти суть його як в цілому так і в конкретних ситуаціях; побачити різнобічність і різноплановість можливостей, які відкриваються перед викладачем в застосуванні цих напрацювань під час виконання різних форм самостійної роботи студентами.

Виклад основного матеріалу. Як свідчить міжнародна практика, сучасний фахівець у будь-якій сфері діяльності ефективно реалізує свої професійні здібності лише за умов засвоєння ним загальнолюдських гуманітарних цінностей. Особливу роль у цьому відношенні мають дисципліни гуманітарного циклу, які в НУБіП України викладаються студентам усіх курсів, сприяють гуманізації аграрної освіти, подоланню вузькофахового мислення майбутніх аграріїв.

Одними з провідних гуманітарних дисциплін є «Історія України» та «Історія української культури», де висвітлюються основні етапи історичного та історико-культурного розвитку українського народу. Викладання цих курсів сприяє розвитку у студентської молоді почуття патріотизму, формує глибокі морально-етичні переконання, допомагає самостійно орієнтуватися в суспільно-політичній, соціально-економічній та культурно-релігійній сферах життя й оцінювати історичні події та явища, що відбуваються в Україні та за її межами.

Важлива роль в оволодінні студентами знаннями з зазначених курсів належить *самостійній роботі*, що поступово стає однією з провідних форм навчання, набуваючи особливого значення після приєднання України до Болонської конвенції, коли активно почалося впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу [8, с. 8].

Головна мета самостійної пізнавальної діяльності студентів – навчитися індивідуально здобувати, оновлювати, поповнювати знання, плідно використовувати їх під час навчання та в подальшій професійній діяльності.

Самостійна робота студентів базується на принципах розвиваючого навчання, відбувається без безпосередньої участі викладача, але під його керівництвом. У процесі самостійної роботи реалізується основна функція навчального процесу – одержання

студентом максимального обсягу знань, їх закріплення і перетворення у стійкі вміння і навички.

Завдяки самостійній роботі студенти набувають також здатність: більш чітко й усвідомлено проявляти мотивацію й цілеспрямованість та набутті знань; виховувати в собі самоорганізованість, самоконтроль та інші особистісні якості; заповнювати «інформаційний вакуум» необхідним науковими знаннями; позбавитися від так званого «явища вторинної неграмотності», зокрема, невміння осмислено читати, аналізувати отриману інформацію, робити власні висновки; формувати мовну компетентність; набувати навичок самостійної роботи для майбутньої професійної діяльності: брати на себе відповідальність, самостійно вирішувати проблеми, знаходити конструктивні рішення, виходити з кризових ситуацій [1; 3, с. 11-57].

Головною умовою успішного виконання самостійної роботи є ретельне планування і контроль з боку викладачів, тому що плідність самостійної роботи студентів – це, насамперед, результат постійної взаємодії студента й педагога-керівника. Саме тому пріоритетна мета викладача – не просто ретранслювати знання, а й стимулювати дослідницьку і пізнавальну активність студентів.

Найбільш ефективними формами самостійної роботи студентів, що можуть виконуватися ними при вивченні курсів «Історія України» та «Історія української культури» самостійно або під керівництвом викладача є:

- робота з навчальною, науковою, науково-популярною та довідковою літературою (самостійна робота студентів з навчально-методичною, науково-популярною і довідковою літературою є необхідною та домінуючою в навчальному процесі сучасної вищої школи, оскільки книги є найважливішим джерелом отримання як професійних, так і загальноосвітніх знань, сприяють формуванню великого інформаційного поля, розвитку пріоритетних навичок самостійної роботи);

- аналіз і характеристика історичних джерел (робота з історичними джерелами – невід’ємна частина процесу вивчення історичних дисциплін, яка значно збагачує уявлення про історичні епохи, яскраво передає характерний колорит минулих часів, допомагає ретельніше засвоїти вузлові проблеми курсу);

- написання рефератів (один з найпоширеніших видів самостійної роботи студентів при вивченні курсу історії, головним завданням якого є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження);

- виконання презентацій та кросвордів (види самостійної роботи студентів, які дають можливість студенту реалізувати свій творчий потенціал при вивченні курсу історії та історії культури);

– підготовка доповідей (коротке повідомлення, що є доповненням і розвитком головних питань навчального курсу з історії та практикується переважно під час семінарського заняття);

– проведення дискусій (колективне обговорення певного суперечливого питання або проблеми з метою виявлення їх сутності, протиріч, наукової трактовки, шляхів подолання, яке сприяє формуванню таких важливих навичок, як аргументація, аналіз, виявлення причинно-наслідкових і міжпредметних зв'язків, комунікативних здібностей, виховує культуру публічних виступів);

– розв'язання проблемних і творчих питань (практикується на всіх етапах вивчення курсів, як правило, на практичних заняттях з метою максимальної активізації мислення студентів, перетворення семінару з механічного викладення фактичного матеріалу в динамічний, цікавий пізнавальний процес);

– характеристика художньої літератури і творів мистецтва за історичною та історико-культурною тематикою (застосування творів художньої літератури, живопису, кіномистецтва, театральних постановок, які сприяють більш повному й глибокому розкриттю змісту історичного матеріалу, що вивчається);

– організація і проведення екскурсій (сутність навчальної екскурсії – це пізнання історичного минулого через сприйняття й осмислення пам'яток і речей минулих часів, а також дійсної сучасності, що разом з тим формує світогляд та виховує патріотизм) [6].

Серед технологій, що активно застосовуються в педагогічній практиці, можна виділити традиційні та інноваційні. Їх порівняльний аналіз дозволяє виділяти як позитивні, так і негативні сторони. Так, до переваг традиційних технологій можна віднести: науковість (помилкових знань бути не може, можуть бути тільки неповні); організаційна чіткість педагогічного процесу, постійний ідейно-емоційний вплив особистості викладача; оптимальні витрати ресурсів при масовому навчанні; впорядкована, логічно структурована подача навчального матеріалу, орієнтація на розвиток пам'яті (запам'ятовування і відтворення); доступність; врахування вікових та індивідуальних особливостей студентів; усвідомлення завдань і активність.

Проте традиційним технологіям властиві і недоліки: характер відносин між викладачами та студентами типу «суб'єкт-об'єкт», орієнтація на формування шаблонного мислення; відсутність орієнтації на розвиток творчого потенціалу, пригнічення ініціативи, однаковий підхід до всіх студентів.

Під інноваційними процесами в освіті розуміють процеси виникнення, розвитку і проникнення в широку практику педагогічних нововведень, оскільки інновація - це не лише створення і впровадження нововведень, а й такі зміни, які мають визначальний

характер, супроводжуються змінами в різновидах діяльності, стилі мислення. Впровадження інновацій у педагогічний процес навчального закладу покликане забезпечити підвищення якості навчання студентів або знизити витрати на досягнення звичних результатів освіти [2; 4].

Однією з головних задач сучасної вищої освіти є комп'ютеризація, реалізація якої потенційно сприяє підвищенню якості навчання. Мережа електронних засобів комунікації передбачає можливості вільного доступу до різноманітних інформаційних джерел і задоволення зростаючих інформаційних потреб сучасної молоді шляхом залучання усіх ресурсів міжкультурного спілкування. Комп'ютерні та інтернетні технології дають можливість користуватися віртуальними бібліотеками, музеями, інформаційно-пошуковими системами тощо. З інноваційними технологіями навчання сьогодні пов'язані реальні перспективи підготовки у вищій школі України конкурентоспроможних фахівців, оскільки вони покращують якість та швидкість сприйняття інформації, підвищують інтерес до навчання. Саме через це в сучасних українських вузах потрібно активно поширювати новий тип культури – інформаційний.

Налагодити ефективну самостійну роботу студентів з використанням інноваційних технічних засобів, зокрема дозволяє Internet, який сприяє: стимулюванню пізнавальної діяльності студентів; успішному засвоєнню ними програм навчальних дисциплін; розширенню інформаційного простору; зміцненню вміння користуватися сучасними інноваційними розробками.

При цьому можна практикувати такі форми самостійної роботи з інформаційними технологіями:

- ✓ пошук інформації в мережі – користування базами даних, інформаційно-пошуковими та інформаційно-довідковими системами, автоматизованими бібліотечними системами, електронними журналами тощо;

- ✓ організацію діалогу в мережі – використання електронної пошти (за її допомогою можна, наприклад, влаштовувати віртуальні дискусії), користування графічними редакторами синхронних і відстрокованих телеконференцій та ін.;

- ✓ створення тематичних web-сторінок – використання html-редакторів і графічних редакторів [5].

Регулярне практичне застосування всіх видів самостійної роботи з використанням інформаційних технологій не тільки підвищить інтелектуальний рівень студентів, а й збагатить їх професійні навички, допоможе в майбутньому краще адаптуватися до вимог сучасного ринку праці.

Процес використання традиційних і впровадження інноваційних технологій навчання протікає стихійно. У процедурі їх відбору і

реалізації у навчальному процесі існують суперечності між новими цілями освіти і старими способами представлення і засвоєння знань; зростаючими об'ємами інформації, яку необхідно передати студентам та обмеженою кількістю навчального часу; гострою необхідністю педагогічних інновацій в навчальному процесі і недостатньою розробленістю методології використання нових педагогічних технологій в освіті.

Специфічними особливостями інноваційного навчання є його відкритість майбутньому, здатність до передбачення на основі постійної переоцінки цінностей, налаштованість на конструктивні дії в постійно оновлюваних ситуаціях, основою яких є інноваційні педагогічні технології.

Професіоналізація викладача і входження його в інноваційний режим роботи неможливі без творчого самовизначення, в якому провідну роль відіграють інноваційні педагогічні технології. Інноваційні педагогічні технології розглядають не тільки як налаштованість на сприйняття, продукування і застосування нового, а насамперед як відкритість. Інноваційні педагогічні технології як принцип педагогіки забезпечують умови розвитку особистості, здійснення її права на індивідуальний творчий внесок, на особистісну ініціативу, на свободу саморозвитку

Висновки. Отже, інноваційні технології у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців покращують їхнє засвоєння навчального матеріалу, зменшують час на вирішення стандартних завдань та допомагають знайти розв'язки нестандартних, стимулюють творчий потенціал, зумовлюють позитивне ставлення до навчальних дисциплін, підвищують рівень інформаційної культури та створюють умови для повноцінного розкриття їх як особистостей.

Актуальними напрямками окресленої проблеми є самостійна робота як індивідуальна або колективна діяльність студентів в аудиторний та позааудиторний час без безпосередньої участі викладача.

Список використаних джерел:

1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посібник. - К.: Академвидав, 2004. - 352 с.
3. Зязюн І.А. Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: Моногр. / За ред. І.А. Зязюна. – К.: Віпол, 2000. – С. 11–57.
4. Освітні технології. Навч.-метод. посіб / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарский. – К., 2003. – 255с.
5. Пометун О., Піроженко Л. Інтерактивні технології навчання: Теорія, практика, досвід. – К., 2002. – 136 с.

6. Сиротенко Г.О. Шляхи оновлення освіти. Науково-методичний аспект. – Х., 2003. – 96 с.
7. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» від 17 квітня 2002 року (№ 347/2002) // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
8. Ушакова Н. Новітні навчальні ресурси – передумова реалізації вимог Болонського процесу // Освіта України. – 2004. – № 91. – С. 8.

Раскрыты новейшие технологии обучения и их внедрение в преподавании исторических дисциплин для студентов всех специальностей аграрных университетов при выполнении различных форм самостоятельной работы.

Личность, образование, самостоятельная работа студентов, инновационные педагогические технологии, исторические дисциплины.

Disclosed the latest learning technologies and their implementation in the teaching of historical subjects for students of all disciplines of agricultural universities in the performance of various forms of self-study.

Personality, education, independent study students, innovative educational technology, historical subjects.

УДК 378.147

ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ АГРАРНИКІВ

Д.І. Дубченко, В.А. Яковлева

Розкрито технології підготовки молодших спеціалістів у вищих аграрних навчальних закладах; професійно-пізнавальний інтерес, спрямованість особистості студента, його ціннісні орієнтації.

Педагогічна умова, педагогічний фактор, педагогічна технологія, ціннісні орієнтації, виробнича практика.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Практична підготовка майбутнього фахівця-аграрника здійснюється під впливом різних факторів та умов. У даному разі доцільним є визначення методичних значень понять «фактор», «педагогічна умова» та їх співвідношення. Аналіз наявної літератури засвідчує, що на сьогоднішній день відсутня термінологічна єдність стосовно сутності означених категорій. Умова – це обстановка, від якої щось залежить [7].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У психолого-педагогічних дослідженнях учені розглядають: педагогічні умови,